

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

VOORZITTER VAN DE DERDE KAMER

ARREST

nr. S/2014/0142 van 14 oktober 2014
in de zaak 1314/0526/SA/3/0475

In zake:

1. de heer **Hans VANDENDRIESSCHE**
2. de heer **Koenraad RABAU**

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaten Peter FLAMEY en Grégory VERHELST
kantoor houdende te 2018 Antwerpen, Jan Van Rijswijcklaan 16
waar woonplaats wordt gekozen

verzoekende partijen

tegen:

de **GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR** van het
departement RWO, afdeling Antwerpen

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Johan CLAES
kantoor houdende te 2550 Kontich, Mechelsesteenweg 160
waar woonplaats wordt gekozen

verwerende partij

*Tussenkomen
de partij:*

de nv **PFIZER MANUFACTURING BELGIUM**

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Roeland SMITS
kantoor houdende te 1932 Sint-Stevens-Woluwe, Leuvensesteenweg 369
en advocaat Günther L'HEUREUX
kantoor houdende te 1200 Brussel, Gulledele 96/3
waar woonplaats wordt gekozen

I. VOORWERP VAN DE VORDERING

De verzoekende partijen vorderen met een aangetekende brief van 24 april 2014 de schorsing van de tenuitvoerlegging en de vernietiging van de beslissing van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement RWO, afdeling Antwerpen, van 28 februari 2014, waarbij aan de tussenkomen partij een stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor het bouwen van een bijkomende windturbine met een rotordiameter van max. 82m, een tiphoogte van 150m en 15kv cabine.

De bestreden beslissing heeft betrekking op het perceel gelegen te 2870 Puurs, Rijksweg 12 en met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie D, nummer 50E.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De verwerende partij heeft een nota betreffende de vordering tot schorsing ingediend en heeft een afschrift van het administratief dossier neergelegd. De repliek van de tussenkomende partij betreffende de vordering tot schorsing is vervat in haar verzoekschrift tot tussenkomst.

De partijen zijn opgeroepen voor de openbare zitting van 22 juli 2014, waar de vordering tot schorsing werd behandeld.

Kamervoorzitter Filip VAN ACKER heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Bert VAN WEERDT die loco advocaten Peter FLAMEY en Grégory VERHELST verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Leen VANBRABANT die loco advocaat Johan CLAES verschijnt voor de verwerende partij en advocaat Günther L'HEUREUX die verschijnt voor de verwerende partij zijn gehoord.

Titel IV, hoofdstuk VIII van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) betreffende de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2012 houdende de rechtspleging voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen (Procedurebesluit) zijn toegepast.

III. TUSSENKOMST

De nv PFIZER MANUFACTURING BELGIUM verzoekt met een aangetekende brief van 25 juni 2014 om in het geding te mogen tussenkomen. De voorzitter van de derde kamer heeft met een beschikking van 1 juli 2014 de tussenkomende partij toegelaten om tussen te komen in de debatten betreffende de vordering tot schorsing en vernietiging.

Een uitspraak over de ontvankelijkheid van de tussenkomst is evenwel slechts aan de orde wanneer de voorwaarden om de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing te bevelen, zijn vervuld. Zoals hierna zal blijken, is dit niet het geval.

IV. FEITEN

Op 27 september 2013 (datum van het ontvangstbewijs) dient de tussenkomende partij bij de verwerende partij een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor *“het bouwen van een bijkomende windturbine met een rotordiameter van max. 82m, een tiphoogte van 150m en 15kv cabine”*.

Het perceel is volgens de bestemmingsvoorschriften van het bij koninklijk besluit van 5 augustus 1976 vastgestelde gewestplan 'Mechelen' gelegen in een gebied voor milieubelastende industrieën.

Het perceel is niet gelegen in een gebied waarvoor een goedgekeurd bijzonder plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan geldt, noch binnen de omschrijving van een behoorlijk vergunde, niet-vervallen verkaveling.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek, georganiseerd van 7 november 2013 tot en met 6 december 2013, worden 737 schriftelijke bezwaren ingediend bij wijze van een petitielijst en één afzonderlijk schriftelijk bezwaarschrift.

Het Agentschap Onroerend Erfgoed, afdeling archeologie, brengt op 4 november 2013 een gunstig advies uit.

Het Agentschap Onroerend Erfgoed, afdeling Antwerpen, brengt op 5 november 2013 een gunstig advies uit.

Het Agentschap Wegen en Verkeer brengt op 28 november 2013 een gunstig advies uit.

De Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer brengt op 5 december 2013 een gunstig advies uit.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Puurs verleent op 3 januari 2014 een gunstig advies.

De verwerende partij beslist op 24 april 2014 een stedenbouwkundige vergunning te verlenen. De verwerende partij motiveert haar beslissing als volgt:

“ ...

De bezwaren handelen over:

1. Hinderaspecten en gezondheid

Geluidshinder tot ver in de woonzones, met als gevolg slaapproblemen, hoge bloeddruk, depressies, stress en onrust.

In de aanvraag is op geen enkele manier rekening gehouden met het clustereffect van alle windturbines samen. Er wordt expliciet gevraagd dat men de normen voor de cluster van windturbines aan de N16 oplegt en afdwingt, dat er een meetstation in zowel Kalfort als Ruisbroek komt om het overlast genererende geluid te koppelen aan een reductie van de draaisnelheid en dat de windturbines in elk geval op elkaar afgestemd worden om de geluidsoverlast die nu reeds meer dan 2 jaar verschillende gezinnen grote parten speelt tot aanvaardbare proporties terug te brengen.

2. Slagschaduw

De windturbines moeten op elkaar afgestemd worden zodat het gecumuleerd effect onder de bestaande normen blijft.

3. Waardevermindering woningen

Vanwege de talloze factoren die de levenskwaliteit van de omwonenden negatief beïnvloeden is er ook een waardevermindering van de omliggende woningen.

4. Onaanvaardbare interferentie

De turbine wordt ingeplant in de onmiddellijke nabijheid van de bestaande en vergunde windturbines. De afstand tussen de aangevraagde windturbine en de overige turbines is vrij beperkt. De inplanting van de bijkomende turbine op deze locatie zal dan ook ernstige gevolgen hebben op het vlak van productie. De rendabiliteit van het bestaand windpark zal achteruit gaan ten gevolge van een verlies van wind.

5. Toenemende druk op de bestaande windturbines

Er is vandaag een buurtcomité in Puurs dat zich verzet tegen de bestaande windturbines. Logischerwijze mag worden verwacht dat dit buurtcomité zich zal verzetten tegen de bijkomende windturbine. In het geval voorliggende aanvraag zou worden goedgekeurd, zal de maatschappelijke druk op de bestaande windturbines bijgevolg toenemen. Bovendien zal er zich hierdoor een bijkomende geluidsdruk voordoen, wat mogelijks aanleiding zal geven tot bijkomende klachten.

Na onderzoek van de bezwaren en opmerkingen worden volgende standpunten hieromtrent ingenomen:

1. Gezondheid in de brede zin van de betekenis is niet enkel een toestand van fysiek welzijn, doch ook het mentaal en sociaal welzijn bepalen iemands gezondheidstoestand. De objectief meetbare factoren zoals geluidsoverlast, slagschaduwhinder, e.d. kunnen getoetst worden aan de geldende wetgeving, Aan de noordzijde van de N16 zijn 2 windturbines in uitbating door Eneco. Deze zijn op circa 480m en circa 700m gelegen van het westelijk woongebied. Door Pfizer Manufacturing Belgium NV werd op het aanpalende perceel reeds een windturbine geplaatst; deze windturbine bevindt zich op circa 350m van het westelijk gelegen woongebied. De voorliggende aanvraag heeft betrekking op de plaatsing van een windturbine op circa 300m . van het westelijk gelegen woongebied. De mate waarin hinder door windturbines kan optreden, is afhankelijk van verschillende factoren zoals de bronsterkte van de turbines, de opstelfingsvorm, de ashoogte en het aantal windturbines. Ook de aard van de ondergrond, de afstand tot de omwonenden en het niveau van het achtergrondgeluid spelen een rol. Globaal genomen neemt het achtergrondgeluid bij het toenemen van de wind meer toe dan de bronsterkte van de turbine. Wanneer de dichtstbijzijnde (zonevreemde) woning of het dichtstbijzijnde woongebied zich bevinden op een afstand van meer dan 260m van de windturbinemast, mag ervan uitgegaan worden dat de hinder veroorzaakt door de windturbine/het windturbinepark tot een aanvaardbaar niveau beperkt kan worden. liet dichtstbijzijnde woongebied ligt op circa 300m van de nieuw te plaatsen windturbine, zodat in alle redelijkheid kan aangenomen worden dat de invloed van de windturbine op het dichtstbijzijnde woongebied verwaarloosbaar is. In het kader van de vergunningsaanvraag werd tevens een akoestische préstudie uitgevoerd door het studiebureau SGS Belgium. Het specifieke geluid van de nieuw te plaatsen windturbine werd bepaald ter hoogte van de dichtstbijzijnde woningen en de dichtstbijzijnde woongebieden. Tijdens de dag ligt het berekende specifieke geluid ter hoogte van alle receptoren lager dan de toepasselijke richtwaarden. Gedurende de avond- en de nachtperiode dienen maatregelen genomen te worden om ter hoogte van alle receptoren te voldoen aan de richtwaarden. Op basis van de geluidsstudie van SGS blijkt dat het technisch mogelijk is om het vermogen van de nieuwe windturbine te reduceren om de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau te beperken. Bij de geluidsstudie werd tevens niet enkel rekening gehouden met de nieuw te plaatsen windturbine, maar werd de bestaande windturbine uitgebaat door Pfizer Manufacturing Belgium NV mee in rekening gebracht. Het gezamenlijke specifieke geluid van de bestaande windturbine en de nieuw te plaatsen windturbine werd bepaald. Het cluster-effect van de windturbines werd dus zeker meegenomen in de aanvraag en de geluidsstudie. Voor de aanvraag is tevens een milieuvergunning vereist In het kader van de aanvraag tot milieuvergunning zal de aanvraag getoetst worden aan de nieuwe sectorale milieuvoorwaarden voor windturbines die door de Vlaamse Regering op 23 december 2011 definitief werden goedgekeurd. **Het bezwaar wordt niet weerhouden.**

2. Draaiende wieken van windturbines kunnen hinder veroorzaken door lichtreflecties en slagschaduw. Slagschaduwcontouren kunnen berekend worden met behulp van internationaal gangbare softwareprogramma's terzake. Bij de beoordeling van de slagschaduwhinder wordt een maximum van 30 uur effectieve slagschaduw per jaar binnen in de bewoonde woning aanvaardbaar geacht. De turbine wordt zodanig uitgerust dat de rechtstreekse reflectie van de zonnestralen zoveel mogelijk beperkt wordt. De wieken hebben een matte, lichtgrijze kleur. De turbine zal tevens voorzien worden van een slagschaduwdetectiesysteem met automatische stilstand module. Het slagschaduwdetectiesysteem van een windturbine heeft tot doel slagschaduw te verminderen of zelfs volledig uit te schakelen op plaatsen waar deze mogelijk hinderlijk is. Het is een op, software gebaseerd systeem dat in iedere windturbine afzonderlijke wordt geprogrammeerd. Op basis van de karakteristieken van de windturbine, de geografische ligging van mogelijke receptoren en de ligging van deze receptoren t.o.v.

de windturbine, werd. via het WindPRO-pakket versie 23 de mogelijke hinder bepaald. Voor alle receptoren kan er besloten worden dat de van toepassing zijnde normen steeds kunnen gerespecteerd worden door een correcte toepassing van het slagschaduwdetectiesysteem met automatische stilstand module. Hierdoor blijft eventuele hinder door slagschaduw beperkt tot een aanvaardbaar niveau. Voor de aanvraag is tevens een milieuvergunning vereist. In het kader van de aanvraag tot milieuvergunning zal de aanvraag getoetst worden aan de nieuwe sectorale milieuvoorwaarden voor windturbines die door de Vlaamse Regering op 23 december 2011 definitief werden goedgekeurd. **Het bezwaar wordt niet weerhouden.**

3. Waardevermindering van woningen is geen argument van stedenbouwkundige aard. Het bezwaar wordt niet weerhouden.

4. Het achteruit gaan van de rendabiliteit van het bestaand windpark ten gevolge van verlies van wind is geen argument van stedenbouwkundige aard, 'maar een economisch aspect. Duurzame ontwikkeling streeft naar het bevredigen van de huidige behoeften, zonder die van de toekomst in het gedrang te brengen. Een van de belangrijkste instrumenten om tot een duurzame ontwikkeling op wereldschaal te komen, is het aanwenden van milieuvriendelijke energie, waardoor de uitstoot van broeikasgassen en andere schadelijke emissies vermindert. Als alternatief voor de fossiele brandstoffen om energie op te wekken worden verschillende vormen van energieopwekking onderzocht in Vlaanderen. Windenergie (windturbines), zonne-energie (fotovoltaïsch of zonneboilers), energie uit biomassa, warmtekrachtkoppelingen, waterkrachtcentrales, ... Om dit principe zo optimaal te kunnen toepassen, dient de schaarse beschikbare ruimte zo efficiënt mogelijk te worden ingevuld. Het plaatsen van grootschalige windturbines past in deze filosofie. De plaats waar de windturbine wordt voorzien, is tevens, volgens het Windplan Vlaanderen, een prioritaire zone voor de oprichting van windturbines. De locatie is dus zowel ruimtelijk als qua windefficiëntie prioritair. Het bezwaar wordt niet weerhouden.

5. Dat de maatschappelijke druk op de bestaande windturbines nog zal toenemen, is geen argument van stedenbouwkundige aard. Tevens werd voor de bestaande in uitbating zijnde windturbines reeds een stedenbouwkundige -en een milieuvergunning afgeleverd. Voorliggende aanvraag heeft uitsluitend betrekking op de oprichting van de nieuwe windturbine. Uiteraard wordt bij deze beoordeling rekening gehouden met het clustereffect van de verschillende windturbines. In de lokalisatienota en de geluidstudie werd hier ook de nodige aandacht aan geschonken. Uit de geluidsstudie kunnen we afleiden dat het technisch mogelijk is om het vermogen van de nieuwe windturbine te reduceren om de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau te beperken. Voor de aanvraag is tevens een milieuvergunning vereist. In het kader van de aanvraag tot milieuvergunning zal de aanvraag getoetst worden aan de nieuwe sectorale milieuvoorwaarden voor windturbines die door de Vlaamse Regering op 23 december 2011 definitief werden goedgekeurd. Het bezwaar wordt niet weerhouden.

(...)

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

Zoals bepaald in de **omzendbrief EME/2006/01 R012006/02 "afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines"** dient een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning voor de oprichting van windturbines een lokalisatienota te bevallen; in deze **lokalisatienota** moet de locatiekeuze op basis van verschillende afwegingselementen worden gemotiveerd en onderbouwd, zoals bundeling als fundamenteel uitgangsprincipe, grondgebruik, wonen, landbouw, bedrijventerreinen, zeehavengebieden, sport en recreatie, landschap, geluidsimpact, slagschaduw-lichtreflecties, veiligheid, natuur, MER-plicht en luchtvaart.

Volgende afwegingselementen worden beschouwd:

Bundeling als fundamenteel uitgangsprincipe:

Het ruimtelijk principe van gedeconcentreerde bundeling uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wordt algemeen voor de inplanting van windturbines verfijnd in het principe van de plaatsdeling (site sharing). Door windturbines zoveel als mogelijk te bundelen, moet het behoud van de nog resterende open ruimte in het sterk verstedelijkte Vlaanderen worden gegarandeerd. De absolute voorkeur gaat dan ook uit naar het realiseren van windenergieopwekking door middel van een clustering van windturbines. Een verspreide inplanting van verschillende individuele turbines is niet aangewezen. Vanaf 3 windturbines wordt van een cluster gesproken. Er moet in de eerste plaats gestreefd worden naar een ruimtelijke concentratie van windturbines in de nabijheid van of in de stedelijke gebieden/netwerken en de kernen van het buitengebied. Vermindering van de woonkwaliteit kan worden vermeden door te streven naar een bundeling van windturbines met grootschalige bedrijventerreinen, in het bijzonder in de economische poorten (bijvoorbeeld (zee)havengebieden) en netwerken, bepaalde gemeenschapsvoorzieningen, ... Uiteraard moeten het niveau en de reikwijdte van de voorzieningen (de schaal en de potentiële hinder van het windturbinepark) in overeenstemming worden gebracht met het belang van de kern of het stedelijk gebied. Het principe van clustering kan niet andere woorden niet resulteren in een grootschalig windturbinepark naast een kleine kern. Tevens dient geopteerd te worden om windturbineparken zoveel mogelijk aan de randen van deze gebieden en aansluitend aan deze gebieden in te planten, zodat de basisbestemming niet in het gedrang komt.

In de huidige beleidsvisie op de inplanting van windturbines worden bestaande lijninfrastructuren zoals waterwegen, autowegen en hoogspanningslijnen als preferentiële plaatsen voor ontwikkeling van windturbines aangeduid. Daarnaast krijgen windturbines in en nabij industriegebied de voorkeur. Voorliggend, project voorziet de oprichting van 1 windturbine in industriegebied, in lijnopstelling met de bestaande windturbine en parallel met de N16. Samen met de reeds bestaande windturbine van Pfizer Manufacturing Belgium NV vormt de windturbine dus een lijnvormige opstelling parallel aan de N16. Hij wordt eveneens gebundeld met de 2 bestaande windturbines van Eneco aan de andere kant van de N16.

Wonen:

Bijzondere zorg moet worden gedragen ten aanzien van bewoonde vergunde of vergund geachte gebouwen in de omgeving die vreemd aan de inrichting zijn.

Aan de noordzijde van de N16 zijn 2 windturbines in uitbating door Eneco. Deze zijn op circa 480m en circa 700m gelegen van het westelijk woongebied. Door Pfizer Manufacturing Belgium NV werd op, het aanpalende perceel reeds een windturbine geplaatst; deze windturbine bevindt zich op circa 350m van het westelijk gelegen woongebied. De voorliggende aanvraag heeft betrekking op de plaatsing van een windturbine op circa 300m van het westelijk gelegen woongebied. Wanneer de dichtstbijzijnde (zonevreemde) woning of het dichtstbijzijnde woongebied zich bevinden op een afstand van meer dan 250m van de windturbinemast, mag ervan uitgegaan worden dat de hinder veroorzaakt door de windturbine/het windturbinepark tot een aanvaardbaar niveau beperkt kan worden.

Bedrijventerreinen:

Windturbines op of langs bedrijventerreinen behoren tot de mogelijkheden. In een aantal gevallen is er dan ook een directe relatie tussen de geproduceerde energie en de afname ervan voor het bedrijventerrein. Wel is het aangewezen bijzondere zorg te besteden aan de inplanting van turbines in relatie met de aanwezige of toekomstige bedrijfsgebouwen in de omgeving.

De windturbine wordt voorzien op het bedrijventerrein van Pfizer. Het bedrijventerrein is reeds volledig ingericht, zodat de plaatsing van de windturbine geen uitbreidingsmogelijkheden van het bedrijf hypothekeert. De opgewekte elektriciteit zal op de site van Pfizer zelf gebruikt worden. Slechts op de momenten dat het verbruik lager is dan de geproduceerde hoeveelheid elektriciteit zal de overige hoeveelheid op het netwerk geïnjecteerd worden.

Landschap:

Het effect van windturbines in een landelijke omgeving kan groter zijn dan in een verstedelijkte omgeving. In een landelijke omgeving wordt het turbinepark eerder als contrasterend gekarakteriseerd. Ze werken schaalverkleinend,- vergroten de meetbaarheid van het landschap en tasten de weidsheid en openheid aan. Anderzijds kan het contrasterende aspect van een turbinepark in een open en landelijke omgeving zonder hoge actuele landschapswaarden, een nieuw landschap opleveren. De mate waarin deze effecten optreden dient verduidelijkt te worden. Bij meerdere initiatieven houdt dit uiteraard een afstemming in, ook gemeentegrensoverschrijdend.

Tegenover het aspect landschap kunnen volgende afwegingselementen worden aangegeven:

- Er dient om landschappelijke redenen aansluiting gezocht bij bestaande grootschalige infrastructuur zoals (zee-)haventerreinen, sluiscomplexen, bundeling van lijninfrastructuur;
- de aanwezigheid in het gebied van andere constructies die reeds een belangrijke impact hebben op het landschap (bv. pylons, masten, bruggen, ...) en waarmee een bundeling van windturbines kan plaatsvinden;
- de schaal van de in het gebied aanwezige landschapselementen (een verticaal dominerend landschapselement zal beter integreerbaar zijn in een landschap waar reeds grootschalige landschapselementen voorkomen);
- de interferentie met de cultuurhistorische kenmerken van het gebied (lijnrelicten, puntrelicten, relictzones, ankerplaatsen, ...) is bepalend (cf. landschapsatlas).
- de aanwezigheid van lijninfrastructuur waarvan de herkenbaarheid in het landschap door de inplanting van windturbines verhoogt (autosnelwegen, rivieren, spoorwegen, hoogspanningsleidingen,...);
- aangeven van de landschappelijke invloedzone van het windturbinepark;
- gezocht kan worden naar mogelijkheden om de structuren in het landschap te benadrukken en/of te versterken, om de vormkwaliteiten van het turbinepark in de omgeving te accentueren en nieuwe bakens te creëren;
- inschatting van de visuele impact van het project, rekening houdend met de gewenste bebakening zoals geëist door het directoraat-generaal van de Luchtvaart.

Gezien de inplanting van de windturbine op een industrieterrein nabij de N16 en de aanwezigheid van andere windturbines in het landschap zal de inplanting van de bijkomende windturbine geen aanleiding geven tot de aantasting van de landschappelijke waarde. De impact op het omgevende landschap is beperkt.

Geluidsimpact:

De mate waarin hinder door windturbines kan optreden, is afhankelijk van verschillende factoren zoals de bronsterkte van de turbines, de opstellingsvorm, de ashoogte en het aantal windturbines. Ook de aard van de ondergrond (water, land), de afstand tot de omwonenden en het niveau van het achtergrondgeluid spelen een rol. Globaal genomen neemt het achtergrondgeluid bij het toenemen van de wind meer toe dan de bronsterkte van de turbine. Wanneer de dichtstbijzijnde vreemde woning of het dichtstbijzijnde woongebied zich bevindt, op een afstand van meer dan 250 m van de windturbinemast, mag ervan uitgegaan worden dat de hinder veroorzaakt door de windturbine/het windturbinepark tot een aanvaardbaar niveau beperkt kan worden.

De voorliggende aanvraag heeft betrekking op de plaatsing van een windturbine

op circa 300m van het westelijk gelegen woongebied. Er mag dus vanuit gegaan worden dat de hinder veroorzaakt door de windturbine/windturbinepark tot een aanvaardbaar niveau beperkt wordt. In het kader van de vergunningsaanvraag werd tevens een akoestische préstudie uitgevoerd door het studiebureau SGS Belgium. Het specifieke geluid van de nieuw te plaatsen windturbine werd bepaald ter hoogte van de dichtstbijzijnde woningen en de dichtstbijzijnde woongebieden. Tijdens de dag ligt het berekende specifieke geluid ter hoogte van alle receptoren lager dan de toepasselijke richtwaarden. Gedurende de avond- en de nachtperiode dienen maatregelen genomen te worden om ter hoogte van alle receptoren te voldoen aan de richtwaarden. Op basis van de geluidsstudie van SGS blijkt dat het technisch mogelijk is om het vermogen van de nieuwe windturbine te reduceren om de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau te beperken. Bij de geluidsstudie werd tevens niet enkel rekening gehouden met de nieuw te plaatsen windturbine, maar werd de bestaande windturbine uitgebaat door Pfizer Manufacturing Belgium NV mee in rekening gebracht. Het gezamenlijke specifieke geluid van de bestaande windturbine en de nieuw te plaatsen windturbine werd bepaald. Het clustereffect van de windturbines werd dus zeker meegenomen in de aanvraag en de geluidsstudie. Voor de aanvraag is tevens een milieuvergunning vereist. In het kader van de aanvraag tot milieuvergunning zal de aanvraag getoetst worden aan de nieuwe sectorale milieuvoorwaarden voor windturbines die door de Vlaamse Regering op 23 december 2011 definitief werden goedgekeurd.

Slagschaduw:

Draaiende wieken van windturbines kunnen hinder veroorzaken door lichtreflecties en slagschaduw. Slagschaduwcontouren kunnen berekend worden met behulp van de internationaal gangbare softwareprogramma's terzake. Bij de beoordeling van de slagschaduwhinder wordt een maximum van 30 uur effectieve slagschaduw per jaar binnen in de bewoonde woning aanvaardbaar geacht. Indien het slagschaduweffect hoger ligt, dient onderzocht te worden in hoeverre remediërende maatregelen kunnen worden genomen (bijvoorbeeld aangepaste zonnewering, coating op ramen,...).

De windturbine wordt zodanig uitgerust dat de rechtstreekse reflectie van de zonnestralen zoveel mogelijk beperkt wordt. De wieken hebben een matte, lichtgrijze kleur. De turbine zal tevens voorzien worden van een slagschaduwdetectiesysteem met automatische stilstand module. Het slagschaduwdetectiesysteem van een windturbine heeft tot doel slagschaduw te verminderen of zelfs volledig uit te schakelen op plaatsen waar deze mogelijk hinderlijk is. Het is een op software gebaseerd systeem dat in iedere windturbine afzonderlijke wordt geprogrammeerd. Op basis van de karakteristieken van de windturbine, de geografische ligging van mogelijke receptoren en de ligging van deze receptoren tov de windturbine, werd via het WindPRO-pakket versie 2.7 de mogelijke hinder bepaald. Voor alle receptoren kan er besloten worden dat de van toepassing zijnde normen steeds kunnen gerespecteerd worden door een correcte toepassing van het slagschaduwdetectiesysteem met automatische stilstand module. Hierdoor blijft eventuele hinder door slagschaduw beperkt tot een aanvaardbaar niveau. Voor de aanvraag is tevens een milieuvergunning vereist. In het kader van de aanvraag tot milieuvergunning zal de aanvraag getoetst worden aan de nieuwe sectorale milieuvoorwaarden voor windturbines die door de Vlaamse Regering op 23 december 2011 definitief werden goedgekeurd.

Veiligheid:

De windturbines dienen gecertificeerd te zijn, behoudens het een erkende testlocatie betreft. De veiligheidsaspecten moeten verduidelijkt worden in de lokalisatienota,

De windturbine zal uitgerust worden met een ijspreventiesysteem (tracing), ijsdetectiesysteem, bliksembeveiliging, een redundant remsysteem en een online controlesysteem. Bij vorst voorkomt het ijspreventiesysteem ijsvorming op de rotorbladen door een beperkte verwarming van de bladen. Wanneer het ijspreventiesysteem ontoereikend is, zorgt het ijsdetectiesysteem ervoor dat bij ijsvorming tijdens het in bedrijf zijn van de turbine, de windturbine zal worden stilgelegd. Vooraleer de windturbine terug opgestart wordt, dient ter plaatse gecontroleerd te worden of alle stukken ijs van de bladen verwijderd zijn. Het redundante remsysteem beveiligt de windturbine voor overdraaien bij hoge windsnelheden. Mede in functie van de operationele controle is elke windturbine aangesloten op een online' controlesysteem. De windturbine zal voldoende gecertificeerd zijn voor het windklimaat van de regio. Er werd tevens een aanvullende veiligheidsstudie opgesteld door een erkend VR-deskundige. In deze studie werden de externe risico's onderzocht. Uit de studie van de omgeving en de bijkomende risicoanalyse blijkt:

- **de windturbine voldoet aan de geldende IEC61400-norm en zal worden uitgerust met een ijsdetectiesysteem, bliksembeveiliging, een redundant remsysteem, en een online controlesysteem;**
- **de windturbine wordt geplaatst in industriegebied;**
- **er is geen wiekoverlsag over een verharde openbare weg, een spoorweg of een bevaarbare weg;**
- **het plaatsgebonden risico werd onderzocht en voldoet aan alle Vlaamse criteria;**
- **het groepsrisico voor personen extern aan het bedrijf werd onderzocht en uit deze analyse blijkt dat het groepsrisico aanvaardbaar is;**
- **er werden geen indirecte risico's geïdentificeerd waarbij gevaarlijke stoffen (Seveso-stoffen) kunnen vrijkomen.**

Natuur:

De te verwachten effecten op de fauna, in het bijzonder vogels en vleermuizen, worden in internationale publicaties als mogelijke bedreiging vernoemd en zijn dus een essentieel element in de besluitvorming bij de inplanting van windturbines. Naast de effectieve aanvaring (vogels en vleermuizen) kan verstoring optreden die, afhankelijk van de aard van de verstoring en de mate van gewenning of van uitwijkmogelijkheid, blijvend kan zijn.

Voor de belangrijke natuurgebieden, waaronder Vlaams Ecologisch Netwerk, speciale beschermingszone-habitatrichtlijn en speciale beschermingszone-vogelrichtlijn, andere gebieden met belangrijke ecologische waarden (bijvoorbeeld leefplaatsen van beschermde soorten of beschermde vegetaties) en natuurreservaten dient een omgevingsanalyse uit te maken welke afstand als buffer aangewezen is. Deze afstand kan onder meer bepaald worden afhankelijk van een lokale ornithologische analyse of in het geval van een indicatie op significante negatieve effecten op een speciale beschermingszone, een algemene beschrijving of een "passende beoordeling" waarbij ook rekening wordt gehouden met de omgevingsfactoren. Ervaring leert dat het naar voren schuiven van afstandsregels t.o.v. het rotorblad niet steeds relevant is.

De inplantingsplaats van de windturbine bevindt zich op:

- **ca. 400m van het habitatrichtlijngebied 'Schelde -en Durmeëstuarium van de Nederlandse grens tot Gent'**
- **ca. 1.5km van het habitatrichtlijngebied 'historische fortengordels van Antwerpen als vleermuizenhabitats'**
- **ca. 400m van het VEN-gebied 'De Coolhem'**
- **in de nabije omgeving van de inplantingsplaats bevinden zich enkele natuurreservaten**

Uit de "risicoatlas vogels-windturbines" (INBO) blijkt:

- **de inplantingsplaats bevindt zich in een zone met mogelijk risico naar avifauna**
- **de inplantingsplaats bevindt zich binnen de 5km-buffer van een pleister -en rustgebied**
Gezien de ligging langs een rijksweg, in industriegebied, gezien de afstand tot het pleister -en rustgebied voldoende groot is en rekening houdende met het feit dat het slechts om 1 windturbine is het agentschap voor Natuur en Bos van oordeel dat het project geen impact heeft op het pleister-en rustgebied,.
- **de inplantingsplaats bevindt zich binnen de 4km-buffer van een broedkolonie**
Gezien de ligging langs een rijksweg, in industriegebied, gezien de ruime afstand tot de broedkolonie en gezien het de Inplanting van slechts 1 windturbine betreft is het agentschap voor Natuur en Bos van oordeel dat het projectgebied zich op voldoende afstand bevindt.
- **de inplantingsplaats zich op voldoende afstand van belangrijke voedsel-, slaap- en seizoenstrekroutes bevindt**

Op basis van deze vaststellingen, rekening houdende met de situering van de site in industriegebied, langs een rijksweg, rekening houdende met de conclusies van de bij de aanvraag toegevoegde natuurtoets gaat het agentschap voor Natuur en Bos akkoord met de bevindingen van de natuurtoets, met name dat er geen significant negatieve effecten te verwachten zijn op fauna en flora ten gevolge van de inplanting van de bijkomende windturbine.

MER-plicht:

Op 29 april 2013 is het besluit van de Vlaamse regering van 1 maart 2013 inzake de nadere regels van de project-m.e.r.-screening gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Die nieuwe regelgeving was nodig nadat het Hof van Justitie in een arrest van 24 maart 2011 geoordeeld heeft dat de Vlaamse regelgeving niet in overeenstemming was met de project-m.e.r.-richtlijn. Wanneer een project onder één van de rubrieken van bijlage III van het project-m.e.r.-besluit valt, kan de initiatiefnemer een project-MER opmaken, maar —en dat zal in de meeste gevallen gebeuren- hij kan er ook voor opteren om de project-m.e.r.-screeningsprocedure te doorlopen.

Het voorgenomen project komt niet voor op de lijst gevoegd als bijlage II van het project-m.e.r.- besluit, maar wel op de lijst gevoegd als bijlage III. Bijgevolg dient de vergunningverlenende overheid de aanvraag te screenen. Een screening houdt in dat nagegaan wordt of het project, in het licht van zijn concrete kenmerken, de concrete plaatselijke omstandigheden en de concrete kenmerken van zijn potentiële milieueffecten, aanzienlijke milieueffecten kan hebben. Zo er aanzienlijke milieueffecten kunnen zijn, dan moet een milieueffectrapport worden opgemaakt.

Project-mer-screening:

De aanvraag heeft betrekking op de oprichting van een bijkomende windturbine op de terreinen van Pfizer Manufacturing Belgium NV. De opgewekte elektriciteit zal op de site van Pfizer zelf gebruikt worden. Slechts op de momenten dat het verbruik lager is dan de geproduceerde hoeveelheid elektriciteit zal de overige hoeveelheid op het netwerk geïnjecteerd worden.

De oprichting van de windturbine veroorzaakt geen verontreiniging.

De oprichting van de windturbine veroorzaakt geen bijkomende mobiliteit.

De oprichting van de windturbine veroorzaakt geen negatieve effecten inzake de waterhuishouding, aangezien het project een beperkte oppervlakte heeft en niet gelegen is in overstromingsgevoelig gebied.

Door de oprichting van de windturbine worden geen erfgoedwaarden geschaad of

vernietigd. De impact op het omgevende landschap is tevens beperkt, gezien de windturbine wordt ingeplant op een industrieterrein nabij de N16 en de aanwezigheid van andere windturbines.

De oprichting van de windturbine veroorzaakt geen significant negatieve effecten op fauna en flora.

Uit de bijgevoegde veiligheidsstudie blijkt dat zowel de directe risico's voor personen in de omgeving van de windturbine als de indirecte risico's ten aanzien van in de omgeving aanwezige gevarenbronnen aanvaardbaar zijn.

De windturbine wordt geplaatst op circa 300m van een woongebied, zodat we er kunnen vanuit gaan dat de hinder veroorzaakt door de windturbine tot een aanvaardbaar niveau beperkt blijft. Uit de bijgevoegde geluids- en slagschaduwstudie blijkt dat het project zal voldoen aan de sectorale milieuvoorwaarden voor windturbines die door de Vlaamse Regering op 23 december 2011 definitief werden goedgekeurd, mits het nemen van mitigerende maatregelen. Ook de cumulatieve effecten van de voorliggende aanvraag windturbine en de reeds bestaande windturbines van Pfizer Manufacturing Belgium NV en Eneco werden onderzocht. De aanvragers zullen alles in het werk stellen om het geluidsniveau en de impact van de slagschaduw te reduceren tot een niveau waarbij hinder voor de omgeving zoveel mogelijk vermeden wordt. Op basis van de geluidsstudie van SGS blijkt dat het technisch mogelijk is om het vermogen van de nieuwe windturbine te reduceren om de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau te beperken.

Uit de slagschaduwstudie blijkt dat de van toepassing zijnde normen steeds kunnen gerespecteerd worden door een correcte toepassing van het slagschaduwstelsel met automatische stilstand module. Hierdoor blijft eventuele hinder door slagschaduw beperkt tot een aanvaardbaar niveau.

Voor de aanvraag is tevens een milieuvergunning vereist. In het kader van de aanvraag tot milieuvergunning zal de aanvraag getoetst worden aan de nieuwe sectorale milieuvoorwaarden voor windturbines die door de Vlaamse Regering op 23 december 2011 definitief werden goedgekeurd.

Zowat elk project heeft milieueffecten. Enkel voor de projecten met aanzienlijke milieueffecten moet een milieueffectrapport worden opgemaakt. Uit de hierboven vermelde kenmerken moet in redelijkheid worden afgeleid dat er geen aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn.

Luchtvaart:

De mogelijke impact op militaire en burgerluchtvaart moet worden nagegaan, niet alleen in de nabijheid van luchthavens maar ook ten aanzien van bijvoorbeeld radarinstallaties. Desgevallend zullen bebakeningsvereisten en/of hoogtebeperkingen worden opgelegd. Het Directoraat-generaal Luchtvaart, In akkoord met Belgocontrol en Defensie, heeft geen bezwaar tegen het oprichten van 1 windturbine voor zover de maximale tiphoogte van 150m AGL (boven het natuurlijk grondniveau) niet overschreden wordt.

Besluit:

De geplande windturbine is gelegen in een gebied voor Milieubelastende industrieën. Samen met de reeds bestaande windturbine van Pfizer Manufacturing Belgium NV vormt deze een lijnvormige opstelling parallel aan de N16. De windturbine wordt eveneens gebundeld met de 2 bestaande windturbines van Eneco aan de overzijde van de N16. Industriegebieden zijn prioritaire

inplantingsgebieden voor windturbines. De aanvraag is ruimtelijk en landschappelijk inpasbaar.

Voor de aanvraag is tevens een milieuvergunning vereist. In het kader van de aanvraag tot milieuvergunning zal de aanvraag getoetst worden aan de nieuwe sectorale milieuvoorwaarden voor windturbines.

...

Dit is de bestreden beslissing.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT SCHORSING

De verwerende partij betwist het belang van de verzoekende partijen bij de voorliggende vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging en tot vernietiging van de bestreden beslissing en bijgevolg de ontvankelijkheid ervan.

De Raad is echter van oordeel dat de exceptie van de verwerende partij slechts onderzocht en beoordeeld dient te worden wanneer de voorwaarden om de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing te bevelen, zijn vervuld. Zoals hierna zal blijken, is dit niet het geval.

VI. ONDERZOEK VAN DE VORDERING TOT SCHORSING

Luidens artikel 4.8.18, §2, eerste lid VCRO kan de Raad de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing enkel bevelen als de onmiddellijke tenuitvoerlegging van die beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokken en als de verzoekende partijen ernstige middelen aanvoeren die de vernietiging van de aangevochten beslissing kunnen verantwoorden.

A. Moeilijk te herstellen ernstig nadeel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen omschrijven het moeilijk te herstellen ernstig nadeel dat zij menen te lijden als volgt:

“ ...

9. Conform art. 4.8.18., §2 VCRO kan Uw Raad de schorsing van de bestreden beslissing bevelen wanneer de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de beslissing een "moeilijk te herstellen ernstig nadeel" ("MTHEN") kan berokkenen en als ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging van de aangevochten beslissing kunnen verantwoorden.

Zoals hierna zal worden aangetoond, lijden verzoekende partijen een MTHEN ten gevolge van de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden vergunning op vlak van aantasting van het rustig woon- en leefgenot en op vlak van geluids- en slagschaduw hinder en visuele hinder.

10. Verzoekende partijen worden reeds sedert geruime tijd in ernstige mate gehinderd in hun woon- en leefgenot ingevolge de aanwezigheid van de drie bestaande windturbines van Pfizer en Eneco, gelegen op korte afstand van elkaar. Verzoekers

hebben ten gevolge van de hinder afkomstig van deze windturbines reeds herhaaldelijk klachten ingediend bij de gemeente Puurs en bij de politiezone Klein-Brabant, doch hieraan werd nooit enig gehoor gegeven.

De vaststelling is dat de hinder alleen maar zal toenemen ingevolge de bouw van een bijkomende windturbine. Inzake onderhavige stedenbouwkundige aanvraag hebben verzoekende partijen in de bezwaarschriften uitdrukkelijk te kennen gegeven welke onaanvaardbare hinder de nieuwe bijkomende windturbine teweeg zou brengen (stuk 6). Het MTHEN in hoofde van verzoekende partijen wordt vooreerst geput uit de inplanting van de betwiste constructie. De nieuwe windturbine van Pfizer zou ingepland worden op slechts 300m van de woning van tweede verzoeker aan de Lichterstraat en op minder dan 1 km van de woning van eerste verzoeker aan de Pullaarsteenweg.

(...)

Des te meer gelet op de aanwezigheid van de drie bestaande windturbines zal het uitzicht van verzoekende partijen in ernstige mate aangetast worden. Zij dienen thans reeds uit te zien op drie windturbines die hoog boven de in de omgeving aanwezige gebouwen uitsteken en ingevolge deze vierde windturbine zal deze visuele hinder exponentieel toenemen. Daarbij dient immers benadrukt te worden dat de hinder van de turbines cumulatief dient bekeken te worden. De plaatsing van een bijkomende turbine leidt manifest tot overlast.

De oprichting van de bijkomende windturbine naast reeds drie bestaande windturbines op korte afstand van elkaar in industriegebied doch grenzend aan een woongebied met landelijk karakter zal zonder enige twijfel een betekenisvolle impact hebben op het rechtstreeks uitzicht van verzoekende partijen dat ontegensprekelijk in belangrijke mate zal worden verstoord. Noch de aanwezigheid van industriële gebouwen, noch van andere windturbines, doen afbreuk aan de ernst van het door de verzoekende partijen ingeroepen nadeel.

De Raad van State heeft in het arrest van 19 november 2002 (nr. 112.680, DEBACKER) geoordeeld dat de daar bestreden vergunning voor drie windturbines van 104m een moeilijk te herstellen ernstig nadeel zou veroorzaken:

(...)

In de bestreden beslissing wordt ter verantwoording van de inplantingsplaats van de bijkomende windturbine overwogen dat het een industriële omgeving zou betreffen. Uit voormeld arrest van de Raad van State volgt evenwel dat de omstandigheid dat windturbines worden vergund in een gebied waarin reeds andere industriële gebouwen gevestigd zouden zijn, niet tot gevolg heeft dat verzoekende partijen zich dienen neer te leggen bij om het even welke stedenbouwkundig vergunning voor een inrichting met industrieel karakter. In casu is de afstand evenwel ruimer, doch gelet op de hoogte van de turbine, met name een tiphoogte van 150m, is dit geen determinerend gegeven.

Bovendien blijkt uit de rechtspraak van de Raad van State dat belangrijke visuele hinder wel degelijk een MTHEN kan uitmaken in hoofde van verzoekende partijen (R.v.St., nr. 76.973, 18 november 1998, VAN OOST e.a.).

11. De tenuitvoerlegging van de stedenbouwkundige vergunning voor het bouwen van de bijkomende windturbine in de onmiddellijke omgeving van reeds drie bestaande windturbines zal eveneens het leefklimaat van de verzoekende partijen en hun beleving van de onmiddellijke omgeving in ernstige mate nadelig beïnvloeden ingevolge de bestendige, nooit ophoudende, visuele werkingshinder, slagschaduw, flikkereffect alsook geluidshinder afkomstig van de turbine(s).

Ofschoon de woningen van verzoekende partijen op respectievelijk 300m en minder dan 1 km afstand van de bijkomende windturbine gelegen zijn, zullen zij gelet op de ashoogte van 108m en een tiphoogte van 150m, de slagschaduw, het flikkereffect en de geluidshinder in hun woonplaats moeten ondergaan.

Zij zullen rechtstreekse hinder en nadelen ondervinden ingevolge de bijkomende windturbine aangezien de hinder van de drie bestaande windturbines reeds verder dan 800m waarneembaar is. Dit is derhalve beduidend meer dan de 300m van het dichtstbijzijnde woongebied waarvan sprake in de bestreden beslissing bij de behandeling van bezwaarschriften. De reeds bestaande hinder zal ingevolge de bijkomende turbine derhalve ongetwijfeld toenemen.

De bestaande windturbine geëxploiteerd door Pfizer zou overigens mee in rekening gebracht zijn bij de beoordeling van de aanvraag. Het clustereffect van de windturbines zou dus mee in de aanvraag en ook in de akoestische préstudie opgenomen zijn. Dit is bij de bespreking van de hinderaspecten, in het bijzonder de geluidshinder, misleidend aangezien enkel de bestaande windturbine van Pfizer mee in rekening werd gebracht en niet de twee windturbines in exploitatie van Eneco aan de overkant van de N16. Niettemin diende de drie windturbines bij de beoordeling van de aanvraag van Pfizer voor de bouw van een bijkomende windturbine betrokken te worden.

De cumulatieve effecten van de vier windturbines samen hebben ongetwijfeld tot gevolg dat de hinderaspecten voor de omgeving alleen maar toenemen. Evenwel dient vastgesteld dat deze 2 windturbines van Eneco niet betrokken werden bij de beoordeling van de hinderaspecten, zodat wel degelijk sprake is van een ernstig nadeel in hoofde van verzoekende partijen.

12. Het ernstig nadeel in hoofde van verzoekende partijen is moeilijk herstelbaar. Eens de bijkomende windturbine wordt opgericht, is het immers zeer moeilijk zo niet onmogelijk voor verzoekende partijen om de afbraak ervan te bekomen. De kans op herstel hangt voor een groot deel af van de moeite die het bestuur zich getroost om het herstel na te leven. Een later herstel is daarenboven ten zeerste onzeker en zal pas kunnen worden bekomen na een slopende procedure.

Om al deze redenen wordt terecht aangenomen dat het ernstige nadeel in hoofde van verzoekende partijen — belanghebbenden in zulke zaken moeilijk herstelbaar is (...).

In het arrest nr. 5/2013/005 van 9 januari 2013 oordeelde Uw Raad terecht als volgt (eigen onderlijning): (...)

Ook in het arrest nr. 5/2012/0248 van 5 december 2012 heeft Uw Raad aanvaard dat het bekomen van de gedwongen afbraak voor particulieren misschien niet onmogelijk, doch wel dermate moeilijk is dat het aangevoerde nadeel als moeilijk te herstellen moet worden aangemerkt.

Het is duidelijk dat ook in casu enkel de schorsing van de onmiddellijke tenuitvoerlegging van het bestreden besluit het daaruit voortvloeiende ernstige nadeel voor verzoekende partijen kan afwenden.

...

2.

De verwerende partij antwoordt hierop als volgt:

“ ...

Welnu: verzoekers tonen niet afdoende aan dat zij beschikken over een moeilijk te herstellen ernstig nadeel;

Er kan dan ook gesteld worden dat niet voldaan is aan de voorwaarde voor het moeilijk te herstellen nadeel in hoofde van de verzoekende partijen;

In casu dient te worden besloten dat het beweerde nadeel van verzoekers niet ernstig is, noch het persoonlijk karakter ervan op afdoende wijze wordt aangeduid;

(...)

Voor de goede orde dient te worden herhaald dat de vermeende rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen die verzoekende partij beweert te lijden ingevolge de vergunningsbeslissing, niet eenvoudigweg kunnen worden gelijkgeschakeld met het vereiste moeilijk te herstellen ernstig nadeel zoals vervat in artikel 4.8.18 VCRO; Ter zake wordt verwezen naar de rechtspraak van Uw Raad (RvVb, nr. 5/2011/0167 van 20 december 2011);

Bijgevolg slagen verzoekers er niet in om concrete en precieze gegevens aan te brengen die Uw Raad zouden toelaten de ernst van de aard en de omvang van het nadeel dat verzoekers zou dreigen te ondergaan, te onderzoeken en te beoordelen;

De ernst van de nadelen (en de nadelen zelf) kan bijgevolg niet uit het inleidende verzoekschrift worden afgeleid, evenmin is de omschrijving van de nadelen voldoende concreet om uit te maken of er een rechtstreeks verband bestaat met de bestreden beslissing;

Tevens bewijzen verzoekers niet dat hun eventueel nadeel moeilijk herstelbaar zou zijn;

De loutere omstandigheid dat het niet evident is om herstel in oorspronkelijke staat te bekomen, betreft geen moeilijk te herstellen nadeel;

Bovendien is het in casu vergunde perceel niet van die aard en omvang dat het herstel door een particulier onmogelijk te verkrijgen zou zijn in geval van een gebeurlijke vernietiging van de stedenbouwkundige vergunning: (...)

Ten overvloede dient erop te worden gewezen dat een financieel nadeel geen MTHEN is, nu dergelijk nadeel herstelbaar is;

Er dient dan ook vastgesteld dat het verzoek tot schorsing ook dient te worden verworpen bij gebrek aan een moeilijk te herstellen ernstig nadeel in de zin van de rechtspraak van Uw Raad voor Vergunningsbetwistingen;

...”

3.

De tussenkomende partij voegt hieraan nog het volgende toe:

“ ...

Uw Raad heeft reeds herhaaldelijk geoordeeld dat — omwille van de wederkerige koppeling tussen de stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning — de

stedenbouwkundige vergunning tijdelijk van rechtswege geschorst is, daar de milieuvergunning nog niet definitief verleend werd, en dat hij — gelet op deze schorsing — van rechtswege niet opnieuw de tenuitvoerlegging van de stedenbouwkundige vergunning kan schorsen. In die omstandigheden meent Uw Raad dat niet voldaan is aan de voorwaarde van artikel 4.8.18, § 2, eerste lid VCRO dat de schorsing enkel kan worden bevolen als de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing de verzoekende partij een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen.

Om die reden dient de vordering tot schorsing verworpen te worden.

7. In ieder geval dient vastgesteld te worden dat de verzoekende partijen zich beperken tot algemeenheden en vaagheden in de uiteenzetting van het moeilijk te herstellen ernstig nadeel en geen concrete en precieze gegevens aanreiken waaruit de ernst van het nadeel blijkt dat zij ondergaan of dreigen te ondergaan. Verzoekende partijen laten na concrete en precieze aanduidingen te verschaffen over de aard en de omvang van het nadeel dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing kan berokkenen.

8. Wat de beweerde visuele hinder betreft slagen de verzoekende partijen er niet in om in concreto aan te tonen dat er sprake is van een ernstig nadeel. Uw Raad heeft reeds geoordeeld dat de omstandigheid dat een 150 meter hoge constructie van ver zichtbaar is, niet per definitie betekent dat dit ook een ernstig nadeel betekent voor elke verzoekende partij. Zo werd reeds geoordeeld dat in geval van de inplanting van een windturbine op 500 meter van de woning van een verzoeker de visuele hinder sterk gerelativeerd dient te worden. Verzoekende partijen stellen trouwens zelf dat hun zicht reeds belemmerd wordt door de aanwezigheid van drie windturbines. Er blijkt uit geen enkel gegeven dat de visuele hinder exponentieel zal toenemen, zoals de verzoekende partijen beweren.

Vastgesteld dient te worden dat de tweede verzoekende partij (Dhr. Rabau) in de Lichterstraat op ca. 330 meter van de inplantingsplaats van de bijkomende windturbine (WT2) woont (zie, bijlage 8, afdruk van Google-Earth). Aan de overzijde van de Lichterstraat, net tegenover de woning van Dhr. Rabau, rijzen de gebouwen van tussenkomende partij op tot op een hoogte van ca. 20 meter. Vanuit zijn woning heeft de tweede verzoekende partij, Dhr. Rabau, weliswaar zicht op de reeds bestaande windturbine van Pfizer (WT1), eveneens gelegen op ca. 330 meter van zijn woning, maar vanuit zijn woning zal hij de WT2 nauwelijks kunnen zien. Immers, de bestaande gebouwen van Pfizer en de dichte begroeiing (dwz de bomenrij in de Lichterstraat) zullen het zicht op de geplande windturbine (WT2) quasi volledig belemmeren. Indien hij ze al zal kunnen zien, zal dit noodzakelijkerwijs enkel de bovenzijde van de wieken zijn (zie, foto's, bijlage 9), genomen aan de voorzijde van de woning van tweede verzoekende partij en kijkend naar de Pfizer-gebouwen aan de overzijde van de Lichterstraat) en de kaart van de doorsnede (bijlage 10: terreinprofiel, schuine lijn met de hand toegevoegd). Daarbij dient ook vastgesteld te worden dat de bijgebrachte foto's in het verzoekschrift (pagina 9-10) genomen werden vanuit de tuin van de tweede verzoekende partij. Hieruit blijkt dan ook niet welk zicht de tweede verzoekende partij heeft vanuit zijn woning en de plekken die hij geregeld frequenteert, zoals woon- en slaapkamer, noch wat de impact van de bijkomende windturbine zal zijn.

Eerste verzoekende partij (Dhr. Vandendriessche) woont in de Pullaarsteenweg op ca. 1 kilometer van de inplantingsplaats van de geplande windturbine (bijlage 11). Er valt niet in te zien in welke mate het uitzicht van eerste verzoekende partij ernstig zou geschaad

worden door de inplanting van een bijkomende windturbine, temeer nu de twee bestaande windturbines van Eneco zich tussen de eigendom van de eerste verzoekende partij en de voorziene inplantingsplaats bevinden. Daarbij dient ook vastgesteld te worden dat de bijgebrachte foto's in het verzoekschrift (pagina 8) genomen werden vanop de straat. Hieruit blijkt dan ook niet welk zicht de eerste verzoekende partij heeft vanuit zijn woning en de plekken waar hij geregeld frequenteert, zoals woon- en slaapkamer, noch wat de impact van de bijkomende windturbine zal zijn.

De verzoekende partijen beroepen zich trouwens ten onrechte op het arrest nr. 112.680 van 19 november 2002 van de Raad van State. In dat geval betrof het immers windturbines op een afstand van 250 meter (terwijl in casu de afstand +1- 330 meter is), waarbij er een rechtstreeks zicht was op de windturbine zonder dat de verzoeker zich diende te begeven naar eerder ongebruikelijke plaatsen van zijn eigendom (hetgeen in casu niet blijkt en ook wordt tegengesproken door de aanwezigheid van bedrijfsgebouwen tussen de eigendommen van verzoekers en de voorziene windturbine).

Wat de eventuele visuele hinder betreft, ligt de geplande windturbine volledig in lijn met de omzendbrief EME/2006/01-R0/2006/02, welke als algemene richtlijn vermeldt voor het inpassen in het landschap dat men zoveel mogelijk aansluiting dient te zoeken bij reeds bestaande grootschalige (lijn)infrastructuren, grote verticale elementen en andere constructies die reeds een impact hebben op het landschap. Via de inplanting parallel aan de N16 en de aansluiting bij de bestaande windturbines (één aan de kant van Pfizer en twee aan de overzijde van de N16) wordt voldaan aan deze integratiedoelstelling. Zoals gezegd, voor tweede verzoeker maakt de geplande bijkomende turbine nauwelijks verschil (omdat de turbine grotendeels voor hem verborgen zal blijven achter de bestaande constructies) en voor eerste verzoeker zal de geplande turbine nauwelijks bijkomende visuele hinder veroorzaken tussen de bestaande turbines (de geplande turbine zal bijna 1.000 meter verwijderd zijn van zijn woning) en de bestaande bedrijfsgebouwen en andere constructies (zoals GSM-antennes).

9. Op het vlak van de mogelijke hinder door slagschaduw en geluid dient vastgesteld dat de verzoekers voorbijgaan aan de overwegingen in de bestreden beslissing en zelfs niet de moeite nemen om deze te weerleggen. Zonder het minste bewijs stellen zij dat zij — gelet op de ashoogte van de 108 meter en de tiphoogte van 150 meter — slagschaduw, flikkereffect en geluidshinder zullen moeten ondergaan. Ook menen zij dat zij hinder en nadelen zullen ondervinden van de bijkomende turbine, aangezien de hinder van de drie bestaande windturbines reeds verder dan 800 meter waarneembaar zou zijn. Deze bewering wordt evenmin gestaafd door enig bewijs.

Als men de concrete impact van de geplande windturbine bekijkt voor verzoekers inzake slagschaduw, kan men uit de resultaten van de slagschaduwstudies (bijlagen 4 en 5) afleiden dat deze impact voor beide verzoekers (wellicht) nihil zal zijn: op kaart 1 (d.i. de slagschaduwstudie van de geplande turbine) kan men inderdaad vaststellen dat Receptor B (Lichterstraat, de straat waar Dhr. Rabau woont) en Receptor A (Pullaarsesteenweg, waar Dhr. Vandendriessche woont) helemaal buiten het gebied van impact (de zogeheten 'slagschaduwvlinder') vallen (zie, bijlage 12, grote afdruk van kaart 8 uit de eerste slagschaduwstudie en kaart 1 uit de bijkomende slagschaduwstudie). De geplande turbine zal dus wellicht geen bijkomende hinder veroorzaken voor verzoekers.

Wat geluid betreft, zijn de conclusies van de akoestische studies (uitgevoerd door SGS Belgium, erkend geluidsdeskundige) allen gelijkkluidend voor de relevante beoordelingspunten (BP) 4 (het beoordelingspunt ter hoogte van de woning van Dhr.

Rabau) en 13 (het beoordelingspunt ter hoogte van de woning van Dhr. Vandendriessche), te weten dat het te verwachten geluidsniveau in elk geval (soms met bridge) beneden de norm (met name de terzake geldende richtwaarden) zal blijven. Hierna wordt opgave gedaan van het verschil ten opzichte van de geldende richtwaarde.

Studierapport 120321-1-v2 van 19 oktober 2012 (Bijlage 1, gevoegd bij aanvraagdossier):
tabel 4.3 (resultaten van de twee Pfizer-turbines): BP4: -0.6 dB(A) en BP 13: -6.8 dB(A).
tabel 4.4 (resultaten van de twee Pfizer-turbines, waarvan de geplande turbine met bridge): BP 4: -2.1 dB(A) en BP 13: - 8 dB(A).

Studierapport 120321-2-v2 van 21 oktober 2013 (Bijlage 2):
tabel 3.2 (resultaten van de vierturbines, waarvan de geplande Pfizer-turbine met bridge): BP4: -0.3 dB(A) en BP 13: -0.8 dB(A)

In het kader van de milieuvergunningsaanvraag werd nog een bijkomende studie uitgevoerd (zie, studierapport 120321- 3-v3 van 21 februari 2014 (bijlage 3)):

tabel 5.3 (geplande Pfizer-turbine met bridge) : BP4: -4.6 dB(A) en BP 13: -5.3 dB(A)
tabel 5.4 (twee Pfizer-turbines zonder bridge) BP 4: -0.6 dB(A) en BP 13: -6.8 dB(A)
tabel 5.5 (twee Pfizer-turbines, waarvan geplande met bridge): BP 4: -2.1 dB(A) en BP 13: -8 dB(A).
tabel 5.7 (vier turbines, waarvan geplande Pfizer-turbine met bridge): BP4: -0.3 dB(A) en BP 13: -0.8 dB(A).

Uit al deze rapporten blijkt dat in alle omstandigheden (in sommige gevallen mits bridge) het te verwachten geluidsniveau op deze relevante beoordelingspunten (BP) voor beide verzoekers onder de norm zal blijven.

Tenslotte dient nog opgemerkt te worden dat deze hinderaspecten niet voortvloeien uit de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing, maar wel gepaard gaan met de exploitatie en als dusdanig voortvloeien uit de tenuitvoerlegging van de milieuvergunningen. In elk geval dient vastgesteld te worden dat de cumulatieve effecten van de vier windturbines (drie bestaande en één geplande) in het kader van de milieuvergunning in ogenschouw genomen werden.

...

Beoordeling door de Raad

1.

In de memorie van toelichting wijst de decreetgever erop dat het begrip 'moeilijk te herstellen ernstig nadeel' eveneens wordt gehanteerd binnen het schorsingscontentieux van de Raad van State en dat vermeld begrip, voor wat de mogelijkheid tot schorsing in procedures voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen betreft, in diezelfde zin mag worden begrepen (*Parl. St. VI. Parl, 2008-2009, nr. 2011/1, p. 222, nr. 627*). Opdat de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing door de Raad zou kunnen bevolen worden, moeten de verzoekende partijen doen blijken van een ernstig nadeel dat moeilijk te herstellen en bovendien persoonlijk is.

De verzoekende partijen dienen aan de hand van concrete en precieze gegevens aan te duiden waaruit enerzijds de ernst van het persoonlijke nadeel bestaat dat zij ondergaan of dreigen te ondergaan, wat inhoudt dat concrete en precieze aanduidingen moeten worden verschaft over de aard en de omvang van het nadeel dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de aangevochten

beslissing kan berokkenen, en waaruit anderzijds het moeilijk te herstellen karakter van het nadeel blijkt.

Het moeilijk te herstellen ernstig nadeel, zoals vervat in artikel 4.8.18, §2, eerste lid VCRO, kan dan ook niet, minstens niet zonder meer, gelijkgeschakeld worden met de in artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO bedoelde “rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen” die de verzoekende partijen kunnen ondervinden ingevolge een vergunningsbeslissing en die de verzoekende partijen desgevallend het rechtens vereiste belang bij de procedure verschaft. Bij de beoordeling van de ernst en het moeilijk te herstellen karakter van de ingeroepen nadelen kan de Raad bovendien alleen rekening houden met wat in dat verband in het verzoekschrift werd aangevoerd en met de bij dat verzoekschrift gevoegde stukken.

2.

De tussenkomen partij stelt in haar verzoekschrift tot tussenkomst, en bevestigt dit eveneens ter zitting, dat zij nog niet over een definitieve milieuvergunning beschikt. De verkregen milieuvergunning van 17 april 2014 werd immers aangevochten. Artikel 4.5.1, §2 VCRO bepaalt dat een stedenbouwkundige vergunning voor een inrichting waarvoor een milieuvergunning nodig is, van rechtswege geschorst wordt zolang de milieuvergunning die voor deze inrichting nodig is niet definitief werd verleend overeenkomstig artikel 5, §1 van het Milieuvergunningsdecreet van 28 juni 1985.

De Raad kan alleen maar vaststellen dat, met het oog op de wederkerige koppeling tussen de stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning, de bestreden beslissing tijdelijk van rechtswege geschorst is, zodat de Raad niet opnieuw de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing kan schorsen. Deze vaststelling volstaat op zich om te besluiten dat niet is voldaan aan de voorwaarde van artikel 4.8.18, §2, eerste lid VCRO dat stelt dat de schorsing enkel kan worden bevolen als de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen.

3.

Onverminderd voorgaande overwegingen is de Raad van oordeel dat de door de verzoekende partijen ingeroepen nadelen noch ernstig, noch moeilijk te herstellen zijn, minstens tonen de verzoekende partijen het tegendeel niet voldoende concreet en precies aan.

Zo kan de Raad uit de door de verzoekende partijen neergelegde foto's niet afleiden dat er ingevolge de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing – gegeven het actuele uitzicht van de verzoekende partijen – daadwerkelijk sprake zal zijn van een ‘exponentiële toename van de visuele hinder’. Uit de foto's blijkt dat de verzoekende partijen thans reeds uitzicht hebben op windturbines maar of de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing, dit wil zeggen de bouw van één bijkomende turbine, tot gevolg zal hebben dat hun uitzicht dermate zal worden verstoord dat er sprake is van een ernstig nadeel, wordt niet, minstens onvoldoende aangetoond.

Eén en ander klemmt in het bijzonder voor wat de tweede verzoekende partij betreft aangezien, aan de hand van de stukken waarop de Raad vermag acht te slaan, niet kan vastgesteld worden of de tweede verzoekende partij ook daadwerkelijk zal uitkijken op de bijkomende turbine. Tussen de woning van de tweede verzoekende partij en de turbine waarvoor de bestreden beslissing een stedenbouwkundige vergunning verleent, bevinden er zich immers een aantal (bedrijfs)gebouwen zodat de Raad de ingeroepen visuele hinder niet zonder meer, dit wil zeggen bij gebrek aan nadere aanduidingen betreffende de oriëntatie van de neergelegde foto's, adequaat kan onderzoeken en vervolgens beoordelen.

4.

In zoverre de verzoekende partijen verder aanvoeren dat zij geluidshinder, slagschaduw en flikkereffecten van de op te richten windturbine zullen ondervinden, is de Raad van oordeel dat, onverminderd de vaststelling dat de verzoekende partijen onvoldoende concreet en precies de ernst ervan aantonen, vermelde nadelen eerder lijken voort te vloeien uit de exploitatie van de betrokken windturbine en dus uit de tenuitvoerlegging van de milieuvergunning van 17 april 2014 waartegen administratief beroep werd aangetekend. Vermelde nadelen lijken dan ook niet rechtstreeks voort te vloeien uit de thans bestreden beslissing.

In de mate dat de verzoekende partijen verder stellen dat het clustereffect van alle windturbines niet in overweging werd genomen en derhalve misleidend is bij de bespreking van de hinderaspecten, wenst de Raad op te merken dat de verzoekende partijen hiermee in essentie de wettigheid van de bestreden beslissing viseren. De mogelijke onwettigheid van de bestreden beslissing betreft evenwel een discussie over de grond van de zaak en levert de verzoekende partijen op zich geen nadeel op dat de voor de schorsing vereiste graad van ernst vertoont.

5.

Aangezien de verzoekende partijen niet aantonen dat zij ingevolge de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing ernstige nadelen zullen ondergaan, is een onderzoek van het gebeurlijk moeilijk te herstellen karakter van vermelde nadelen niet aan de orde.

Er is dan ook niet voldaan aan de in artikel 4.8.18, §2, eerste lid VCRO gestelde voorwaarde dat een bestreden vergunningsbeslissing slechts geschorst kan worden ter voorkoming van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel. Deze vaststelling volstaat om de vordering af te wijzen.

B. Ernstige middelen

Aangezien in het vorige onderdeel wordt vastgesteld dat de verzoekende partijen niet voldoende aantonen dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing hen een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen, is een onderzoek naar de ernst van de middelen niet aan de orde.

OM DEZE REDENEN BESLIST DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. De Raad verwerpt de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing.
2. De zaak wordt voor de behandeling van de vordering tot vernietiging verwezen naar de tweede kamer, voorgezeten door mevrouw Hilde LIEVENS.

Het oorspronkelijke rolnummer wordt voor de behandeling van de vordering tot vernietiging gewijzigd in het rolnummer 1314/0526/SA/2/0475.

3. De uitspraak over de kosten wordt uitgesteld tot de beslissing over de vordering tot vernietiging.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting op 14 oktober 2014, door de Raad voor Vergunningsbetwistingen, derde kamer, samengesteld uit:

Filip VAN ACKER, voorzitter van de derde kamer,
 met bijstand van
Eddie CLYBOUW, griffier.

De griffier,

De voorzitter van de derde kamer,

Eddie CLYBOUW

Filip VAN ACKER